

Pierwszy kontakt, zbieranie wstępnego wywiadu – umiejętności praktyczne

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Cechy terapeuty uzależnień

- Badania amerykańskie dowodzą, że cechy osobiste terapeuty mają duży wpływ na wyniki leczenia osób uzależnionych od alkoholu. Efekty związane z osobą terapeuty okazały się silniejsze niż efekty stosowania określonych technik psychoterapeutycznych.
- Najistotniejsze cechy terapeutów, mające wpływ na powodzenie leczenia, to: **empatia, autentyczność i szacunek dla pacjentów i nie chodzi tu o przebyte szkolenia, określoną metodę terapeutyczną czy umiejętności i doświadczenie specjalisty, ale o jego osobiste właściwości mające wpływ na jakość relacji z pacjentem.** Dowiedziono, że tam, gdzie terapeuta zwraca się do pacjenta dyrektywnie i często stosuje techniki konfrontacyjne wywołuje to u pacjenta zachowania świadczące o oporze. Wyniki badań pokazały, że konfrontacyjne zachowanie się terapeuty i związany z nim opór pacjenta są czynnikami pozwalającymi przewidywać gorsze rezultaty w odniesieniu do picia alkoholu w rok po leczeniu. Jednym słowem: **im bardziej pacjent jest konfrontowany, tym mniejsza jest szansa, że osiągnie sukces.** Wpływ terapeuty na wyniki leczenia zmniejsza się, gdy wydłuża się okres pobytu pacjenta w terapii. Zawsze jednak, a szczególnie na początku leczenia, największy wpływ na poprawę funkcjonowania pacjenta mają terapeuci, którzy zdolni są stworzyć ciepłą, wspierającą relację z pacjentem i którzy okazują mu empatię.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

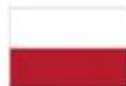

Pierwszy kontakt z pacjentem

- Spotkanie
- Umiejętność słuchania
- Ciekawość i uważność
- Pytania pomocnicze

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pierwszy kontakt z pacjentem c.d.

- Pacjent na samym początku wcale nie musi wiedzieć po co przychodzi
- Badamy kontekst zgłoszenia się – pytamy o aktualne problemy, obserwujemy stan psychiczny
- Zachowanie równowagi pomiędzy perspektywą kliniczną a perspektywą relacyjną

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Perspektywa kliniczna

Słuchanie pacjenta pod kątem faktów klinicznych:

- objawów choroby
- oceny stanu psychicznego
- istotnych dla uzależnienia mechanizmów funkcjonowania psychologicznego
- stosunku emocjonalnego do zgłaszanych problemów
- ...

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Perspektywa relacyjna

- aktywne słuchanie
- życzliwość
- szacunek
- unikanie konfrontacji i interpretacji
- ...

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

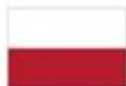
Pierwsze sesje diagnostyczne

Zadanie specjalisty:

- Usłyszeć pacjenta w kontekście jego aktualnych problemów, używania substancji i znaczących doświadczeń życiowych
- Diagnoza nozologiczna (nie tylko uzależnienie)
- Ocena zdolności powstrzymywania się od picia/zażywania
- Wstępna kwalifikacja do leczenia
- Interwencja w sytuacji kryzysu

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Praktyczny schemat wywiadu klinicznego

- Okoliczności zgłoszenia
- Podstawowe dane o aktualnej sytuacji życiowej pacjenta
- Informacje o objawach pacjenta w przebiegu używania substancji i współistniejących problemów psychologicznych
- Historia życia – to co pacjent chce o sobie odstąpić
- Obserwacja pacjenta podczas wywiadu
- Podsumowanie danych uzyskanych z wywiadu i obserwacji

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Istotne aspekty przy zbieraniu wywiadu i formułowaniu wstępnego kontraktu

- Alternatywne do angażowania się w realną zmianę powody zgłoszenia się
- Współistniejące zaburzenia i choroby somatyczne
- Motywacja - ocena etapu zmiany (model Prochaska, DiClemente)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wstępny kontrakt

1. Uzyskanie informacji na temat oczekiwań pacjenta od terapii
2. Wspólne określenie możliwej tematyki pracy terapeutycznej i możliwych celów terapii
3. Urealnianie oczekiwań pacjenta

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wstępny kontrakt c.d.

4. Omówienie ogólnych zasad terapii:
 - a. Informacja na temat czym jest terapia – leczenie rozmową, znaczenie osobistego zaangażowania
 - b. Forma terapii
 - c. Czas trwania leczenia
 - d. Miejsce, czas, częstotliwość, regularność spotkań
 - e. Zasady odwoływania sesji, nieobecności
 - f. Rola farmakoterapii, współpraca z psychiatrą

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Literatura pomocnicza

- Czabała Cz., Czynniki leczące w psychoterapii
- Będkowska-Korpała B., Uzależnienia w praktyce klinicznej. Zagadnienia diagnostyczne
- Prochaska, DiClemente, Transteoretyczny model zmiany
- Yalom I., Dar terapii

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

